

Nr 52

Utlåtande i anledning av väckta motioner angående tillsättandet av ledamöter i domkapitel.

Första lagutskottet har behandlat två inom riksdagen väckta, till lagutskott hänvisade motioner, nr 231 i första kammaren av herr *Blomquist m. fl.* samt nr 295 i andra kammaren av herr *Nilsson* i Lönsboda *m. fl.*

I motionerna, vilka är likalydande, hemställes att riksdagen måtte för sin del antaga följande

Förslag

till

Lag

angående ändrad lydelse av 2 § 1 mom. lagen den 13 november 1936 (nr 567) om domkapitel

Härigenom förordnas, att 2 § 1 mom. lagen den 13 november 1936 om domkapitel skall erhålla ändrad lydelse på sätt nedan angives.

(Nuvarande lydelse)

(Föreslagen lydelse)

2 §.

2 §.

1 mom. Domkapitel består ————— ledamöter, nämligen:

biskopen såsom preses;

domprosten eller ————— vice preses;

en av stiftets präster vald präst, en av stiftets präster vald präst,
som innehar *ordinarie* prästerlig tjänst i stiftet; som innehar prästerlig tjänst i stiftet;

en av ombud ————— kyrkliga församlingens livet;

två av Konungen ————— förfarna lekmän;

ävensom, i ————— valda professorer.

Denna lag träder i kraft den 1 juli 1967.

Beträffande motiveringen får utskottet hänvisa till den tryckta motionen II: 295.

Motionerna har remissbehandlats.

Gällande bestämmelser m. m.

Enligt 2 § 1 mom. lagen den 13 november 1936 om domkapitel skall domkapitel bestå av biskopen, domprosten, en av stiftets präster vald präst, som innehar *ordinarie* prästerlig tjänst i stiftet, en av ombud för pastoraten i stiftet vald lekman, som ådagalagt nit och insikt i det kyrkliga församlinglivet, och två av Kungl. Maj:t efter förslag av domkapitlet förordnade i allmänna värv förfarna lekmän. I stift, där det finns teologisk fakultet, skall i domkapitlet även ingå två av fakultetens professorer. I 3 mom. av samma paragraf stadgas, att för bl. a. envar av de ledamöter, som tillsätts genom val, skall utses en suppleant samt att beträffande behörighet att vara suppleant skall gälla vad i lagen är stadgat i fråga om motsvarande ledamöter. Rätt att delta i val av prästerlig ledamot och suppleant för sådan tillkommer enligt 3 § 1 mom. envar inom stiftet kyrkoskriven prästman, som är behörig till prästämbetets utövning, dock ej prästman som åtnjuter emeritilön, ej heller annan prästman som inte innehar prästerlig tjänst, om han uppnått 65 års ålder. Ledamot eller suppleant i domkapitel skall enligt 8 § vara svensk medborgare, tillhöra svenska kyrkan, ha uppnått 25 års ålder och vara boende inom stiftet. Han får inte vara omyndig eller försatt i konkurstillstånd.

Vid tillkomsten av lagen uttalade *föredragande departementschefen* (prop. 1936: 241) att han liksom de sakkunniga, i motsats till den mening som i några yttranden kommit till uttryck, ansett att den ledamotsplats, vars innehavare skulle utses genom val av prästerskapet, borde besättas allenast med präst, som innehade *ordinarie* prästerlig tjänst. Denna tjänsteställning torde enligt departementschefen nämligen i allmänhet kunna anses innefatta större garanti för tillvaron av den mera omfattande erfarenhet rörande speciellt kyrkliga frågor, som denne ledamots maktpåliggande uppgift i kapitlet krävde, liksom den även vore ägnad att göra hans ställning där mera fast och självständig.

Frågans tidigare behandling

Den genom förevarande motioner föreslagna ändringen av 2 § 1 mom. lagen om domkapitel har vid ett flertal tillfällen behandlats av Kungl. Maj:t, riksdagen och kyrkomötet.

Vid 1951 års kyrkomöte anförde kyrkolagsutskottet med anledning av motioner i ämnet följande (bet. nr 16).

Enligt gällande lag om domkapitel är annan präst än den som innehar *ordinarie* prästerlig tjänst utestängd från möjligheten att vara ledamot eller suppleant i domkapitel. De största grupperna präster, som sålunda icke kan ha säte i domkapitel, utgöres av kyrkoadjunkter, stiftsadjunkter, kontraktsadjunkter och pastoratsadjunkter.

Det av föredragande departementschefen vid domkapitelslagens tillkomst uppställda kravet att prästerlig ledamot i domkapitlet bör ha en omfattande erfarenhet rörande speciellt kyrkliga frågor bör enligt utskottets mening alltså gälla. Åtskilliga tillhörande de nu från möjligheten att vara ledamot i domkapitel uteslutna kategorierna präster har emellertid under mångårig verksamhet i kyrkans tjänst förvärvat sådan erfarenhet. Skäl synes ej föreligga att uppställa hinder för sådan präst att vara ledamot i domkapitel. Fastmera måste det vara till fördel om stiftets prästerskap kan inom sig till ledamot av domkapitlet välja den för uppdraget lämpligaste utan hinder av att han ej innehar ordinarie tjänst.

Såsom av det redan anförda framgår bör det enligt utskottets mening ej ifrågakomma att till prästerlig ledamot i domkapitel utses någon som nyss inträtt på prästbanan och som hunnit samla endast obetydlig erfarenhet av prästerlig verksamhet. Det kan därför ifrågasättas att uppställa en regel enligt vilken sådan präst ej är valbar. Enligt utskottets mening synes detta dock icke erforderligt. I praktiken torde det nämligen vara uteslutet att prästerskapets val skulle falla på någon som icke har för uppdraget erforderliga kvalifikationer.

I anslutning till vad nu anförts får utskottet vidare erinra om att den år 1949 utfärdade kyrkomötesförordningen innebär den ändringen i förhållande till tidigare gällande ordning att även annan än med fullmakt å ordinarie ämbete eller tjänst försedd prästman kan utses till prästerligt ombud av kyrkomötet.

Utskottet får sålunda förorda, att möjlighet att ha säte i domkapitel beredes innehavare av även andra prästerliga tjänster i stiftet än ordinarie.

Utskottet föreslog i betänkandet att ordet »ordinarie» skulle uteslutas ur den i 2 § 1 mom. lagen om domkapitel upptagna bestämmelsen att en ledamot av domkapitlet skall vara en av stiftets präster vald präst, som innehar ordinarie prästerlig tjänst i stiftet. Under uttrycket innehavare av prästerlig tjänst ansågs kunna inbegripas alla de inledningsvis omnämnda kategorierna. I enlighet härmed hemställde utskottet, att kyrkomötet måtte i skrivelse till Kungl. Maj:t anmäla, att kyrkomötet för sin del godkänt ett utarbetat förslag till lag angående ändrad lydelse av 2 § 1 mom. Kyrkomötet biföll utskottets hemställan.

Kungl. Maj:t beslöt den 15 februari 1952 att skrivelsen ej skulle föranleda någon åtgärd.

Frågan aktualiserades även vid 1953 års kyrkomöte genom en motion. Kyrkolagsutskottet fann i sitt av kyrkomötet godkända betänkande (nr 1) den vid 1951 års kyrkomöte intagna ståndpunkten till lagändringen alltså välgrundad och ansåg att ur saklig synpunkt intet var att erinra däremot. På grund av att Kungl. Maj:t kort tid dessförinnan vid prövning av frågan kommit till motsatt uppfattning fann sig utskottet dock föranlåtet avstyrka motionen.

1953 års riksdag behandlade spørsmålet med anledning av väckta motioner. Första lagutskottet yttrade i sitt av riksdagen godkända utlåtande (nr 11) följande.

Till stöd för sin uppfattning om önskvärdheten av ifrågavarande reform har motionärerna i huvudsak åberopat sig på vad kyrkolagsutskottet anfört i sitt utlåtande nr 16, för vilket redogörelse lämnats här ovan.

Vid remissbehandlingen av kyrkomötets lagförslag, liksom vid remissbehandlingen av den utav centralstyrelsen för Sveriges yngre prästers förbund år 1945 till Kungl. Maj:t avgivna framställningen i samma ämne, anfördes av flera domkapitel — — — åtskilliga betänkligheter mot en sådan reform.

Även om det av motionärerna framförda förslaget för vissa fall kan synas ha fog för sig, anser utskottet dock — bortsett från den styrka som kan ligga i — — — invändningarna mot ett sådant förslag — att frågan icke är av den vikt att något initiativ från riksdagens sida är påkallat.

I utlåtandet redovisades åtskilliga remissyttranden, vilka under årens lopp avgivits i ämnet. Beträffande innehållet i dessa får utskottet hänvisa till utlåtandet.

Med anledning av en motion i ämnet vid 1957 års kyrkomöte anförde kyrkolagsutskottet (bet. nr 7) följande.

Utskottet vidhåller sin uppfattning från de båda nästföregående kyrkomötena och anser sålunda lagändring vara sakligt motiverad. Härutöver vill utskottet tillägga följande.

Förevarande spörsmål, att medgiva även icke ordinarie präst behörighet till ledamotskap i domkapitel, är ej så obetydligt, som det i förstone kan synas. Nackdelarna med nuvarande ordning framträder särskilt i stift med större städer, där såsom av motionen framgår antalet icke ordinarie präst-tjänster tenderar att bli allt större och större. Detta innebär i sig också ökat antal äldre icke ordinarie präster med omfattande erfarenhet i kyrkliga frågor. Efter år 1952, då Kungl. Maj:t fattade sitt senaste beslut i frågan, har utvecklingen alltmer visat detta. De som velat fasthålla vid nuvarande ordning har gärna åberopat den icke ordinarie prästens beroendeställning i förhållande till domkapitlet. Enligt utskottets mening synes en dylik synpunkt ej böra ges alltför stort utrymme i nu förevarande fråga, i synnerhet som även ordinarie präst om också icke i samma grad står i sådant beroendeförhållande.

På grund av vad sålunda anförts samt allmänna billighetshänsyn i övrigt finner utskottet det vara rimligt att även andra präster i stiftet än ordinarie skall få behörighet till ledamotskap i domkapitel. Utskottet förordar sådan ändring av 2 § 1 mom. lagen om domkapitel som härigenom nödvändiggöres. — — — Det åsyftade resultatet synes vara uppnått om ordet »ordinarie» uteslutes ur den i nyssnämnda lagrum upptagna bestämmelsen att en ledamot av domkapitlet skall vara en av stiftets präster vald präst, som innehar ordinarie prästerlig tjänst i stiftet.

Utskottet hemställde om att kyrkomötet måtte i skrivelse till Kungl. Maj:t anmäla att kyrkomötet för sin del godkänt ett utarbetat förslag till lag angående ändrad lydelse av 2 § 1 mom. Kyrkomötet biföll utskottets hemställan.

Kungl. Maj:t beslöt den 28 juni 1963 att skrivelsen ej skulle föranleda någon åtgärd.

Även vid 1963 års kyrkomöte behandlades spörsmålet. Kyrkolagsutskottet

yttrade i sitt av kyrkomötet godkända betänkande (nr 8) att enär Kungl. Maj:t samma år — sålunda efter pastoratsregleringens genomförande — avvisat kyrkomötets tidigare framställning syntes skäl icke föreligga för att kyrkomötet redan då skulle återkomma till ärendet.

Dåvarande chefen för ecklesiastikdepartementet, statsrådet Edenman, anförde vid 1966 års riksdag (AK prot. 1966: 20 s. 160) som svar på en fråga i ämnet följande. Herr Nilsson i Lönsboda har frågat när jag ämnar låta vidta sådan lagändring, att även innehavare av icke-ordinarie prästerlig tjänst skall kunna utses till ledamot av domkapitel, särskilt mot bakgrund av 1951 och 1957 års kyrkomötesbeslut samt pastoratsregleringens menliga inverkan på antalet ordinarie prästtjänster. Kungl. Maj:t har åren 1952 och 1963 avslagit framställningarna om att innehavare av icke-ordinarie prästerlig tjänst skall kunna utses till ledamot av domkapitel. Kammarkollegiet hade avstyrkt kyrkomötets förslag. Jag har inte nu för avsikt att föreslå en lagändring i de avseenden varom herr Nilsson frågat.

Yttranden över årets motioner

Utskottet har i den ordning § 46 riksdagsordningen föreskriver inhämtat yttrande över motionerna från kammarkollegiet och domkapitlen. Därjämte har Svenska prästförbundet beretts tillfälle att inkomma med yttrande.

Kammarkollegiet och *domkapitlet i Visby* avstyrker motionerna. *Domkapitlet i Lund* vill icke motsätta sig den föreslagna ändringen. *Domkapitlet i Härnösand* instämmer med motionernas syfte men anmärker på den föreslagna lagtextens utformning. *Domkapitlet i Luleå* har ingen erinran mot förslaget. *Övriga domkapitel* och *Svenska prästförbundet* tillstyrker motionerna.

Kammarkollegiet åberopar sitt år 1959 avgivna yttrande över 1957 års kyrkomötes skrivelse till Kungl. Maj:t i ämnet samt uttalar att vad i yttrandet anförts alltjämt äger giltighet.

I 1959 års yttrande anförde kollegiet följande.

Syftet med gällande regler om domkapitels sammansättning är att domkapitlen skola få de med hänsyn till nämnda myndigheters karaktär och uppgifter lämpligaste krafterna. Med hänsyn härtill torde vara önskvärt, att redan i lagtexten angivas de kvalifikationer, som vederbörande ledamöter böra besitta. Vad därvid angår den av stiftets präster valde ledamoten får kollegiet åberopa vad föredragande statsrådet därom anförde vid domkapitelslagens tillkomst (*se ovan s. 2*).

Kollegiet håller före, att detta departementschefens uttalande alltjämt äger sin giltighet. Även om det med fog kan sägas, att det bland ett stifts icke ordinarie präster alltid finnas sådana som ha stor erfarenhet i kyrkliga frågor, torde det dock — särskilt i betraktande av de många ärenden rörande missivering och andra tjänsteärenden ävensom de disciplinfrågor som domkapitlen ha att handlägga — vara större risk att en icke ordinarie präst så-

som domkapitelsledamot icke skulle komma att intaga den självständiga ställning, som bör krävas av honom, än vad fallet är med en ordinarie präst.

Ett av de motiv, som anförts för den nu föreslagna ändringen, är att antalet icke ordinarie prästtjänster tenderar att bli allt större. En ökning av detta antal på bekostnad av antalet ordinarie prästtjänster torde också bli följderna av den nu pågående översynen av pastoratsindelningen och den församlingsprästerliga organisationen i riket. Antalet icke ordinarie präster med stor erfarenhet i kyrkliga frågor kan därigenom komma att öka. Det synes dock icke motiverat att av denna anledning slopa den garanti för att ledamoten besitter vissa nödiga kvalifikationer, som krävet på innehav av ordinarie prästerlig tjänst innebär. Den påtalade förskjutningen mellan antalet ordinarie och icke ordinarie prästerliga tjänster torde för övrigt icke vara av sådan storleksordning att det skulle kunna uppstå svårigheter att finna lämpliga domkapitelsledamöter bland ett stifts ordinarie präster.

Om någon ändring i gällande ordning skulle ifrågakomma anser kollegiet, att man icke borde utesluta ordet »ordinarie» utan att samtidigt införa en annan kvalifikationsgrund, avseende tjänsteålder, erfarenhet eller dylikt. När prästerna uppnått den tjänsteålder eller vunnit den erfarenhet som därvid bör erfordras — exempelvis 10 à 15 års prästtjänst — torde de emellertid, särskilt i den mån de visat duglighet, i stor utsträckning redan vara ordinarie.

Kammarkollegiet anförde vidare:

Beträffande den i föreliggande fråga gjorda jämförelsen med kyrkomötesförordningen vill kollegiet understryka den skilda karaktären hos domkapitlen å ena och kyrkomötet å andra sidan. Kyrkomötet deltar i lagstiftning. Domkapitlet däremot handlägger individuella ärenden rörande stiftets prästerskap, varför krävet på självständig och oberoende ställning för ledamöterna är starkt framträdande. Domkapitlet är också, till skillnad från kyrkomötet, en mycket liten församling, vilket ytterligare accentuerar nyssnämnda krav.

Slutligen må erinras om att kyrkolagsutskottet vid 1957 års kyrkomöte funnit allmänna billighetshänsyn tala för att även andra präster än ordinarie få behörighet till ledamotskap i domkapitel. Oavsett vad utskottet må ha åsyftat härmed anser kollegiet, att förevarande fråga bör avgöras på sakliga grunder och icke med hänsyn till billighetsskäl.

Kammarkollegiet, som sålunda finner att vid en objektiv bedömning tillräckliga skäl icke föreligga för den föreslagna ändringen av domkapitelslagen, hemställer att kyrkomötets skrivelse ej måtte föranleda någon Kungl. Maj:ts åtgärd.

Domkapitlet i Luleå har erinrat om att ett fåtal innehavare av icke församlingsprästerliga tjänster, t. ex. direktorer vid olika institutioner, över huvud icke äro valbara till ledamotskap i domkapitel. Med anledning härav vill kollegiet endast hänvisa till att ett domkapitels verksamhet närmast angår den församlingsprästerliga organisationen inom stiftet.

Domkapitlet i Linköping framhåller att den såsom skäl för fasthållande av nuvarande ordning tidigare anförda synpunkten att icke ordinarie präst har beroende ställning i förhållande till domkapitlet numera inte har giltighet på samma sätt som vid bestämmelsens tillkomst.

Domkapitlet i Visby anser att kravet på ordinarie prästerlig tjänst i detta sammanhang utgör en garanti för att domkapitel tillförsäkras ledamot med erfarenhet och moget omdöme. Domkapitlet anser icke att de av motionärerna framförda skälen är övertygande. Härom anföres:

Vad gäller minskningen av antalet ordinarie tjänster må framhållas att enligt den officiella statistiken utgjorde den 1 oktober 1964 det sammanlagda antalet prästerliga tjänster 2 614 fördelat på 2 022 ordinarie och 596 icke-ordinarie eller i procent uttryckt 77,4 respektive 22,6. Ett påstående att kandidatbrist vid sådana val skulle föreligga enligt gällande ordning saknar således verklighetsunderlag.

Vad angår den anförda händelsen med den mycket betrodde prästmannen har man här att göra med ett extremt undantagsfall, vilket alltså enligt sin natur icke bör andragas såsom grund till lagstiftning.

Domkapitlet i Skara upplyser att domkapitlet år 1957 i yttrande till Kungl. Maj:t över kyrkomötets förslag tillstyrkt ifrågavarande lagändring samt uttalar att därefter, såsom framhålles i motionen, tillkommit nya omständigheter som ytterligare motiverar lagändringen.

I 1957 års yttrande anförde domkapitlet följande.

Frågan har — — — ytterligare aktualiserats genom den starka ökningen av antalet icke ordinarie prästtjänster, föranledd dels av ökningen av antalet kyrkoadjunkturer, dels av den fortgående vakanssättningen av ordinarie prästerliga tjänster. Den förestående pastoratsregleringen kommer uppenbarligen — oavsett vad man sedan anser om denna utveckling — att ytterligare avsevärt öka antalet icke ordinarie prästtjänster. Många av dessa icke ordinarie präster äga säkerligen den omfattande erfarenhet rörande kyrkliga frågor och de övriga kvalifikationer, som böra krävas av en prästerlig ledamot av domkapitlet.

Med hänsyn till vad här anförts — liksom av allmänna billighetshänsyn — synes det domkapitlet väl motiverat, att även icke ordinarie präst tillerkännes behörighet till ledamotskap i domkapitlet, varför domkapitlet för sin del tillstyrker ifrågavarande lagförslag.

Domkapitlet i Växjö, som i sak tillstyrker förslaget, ifrågasätter om lagändringen rätteligen kan träda i kraft förrän efter kyrkomötets godkännande.

Domkapitlet i Lund anför följande.

Domkapitlet vill erinra om att det förslag till sådan lagändring som antagits av 1951 års kyrkomöte (skrivelse nr 11) vid remiss till domkapitlen tillstyrktes eller lämnades utan erinran av flertalet av dessa, medan domkapitlet i Växjö ville begränsa den utsträckta valbarheten till att omfatta endast kyrkoadjunker och stiftsadjunker och domkapitlen i Uppsala och Lund avstyrkte lagändringen. Kyrkomötets skrivelse föranledde ej någon Kungl. Maj:ts åtgärd och med hänsyn härtill avslög 1953 års kyrkomöte en förnyad motion i samma syfte. Då 1957 års kyrkomöte återkom med nytt förslag om samma lagändring avslogs framställningen av Kungl. Maj:t år 1963.

Domkapitlet grundade sitt avstyrkande i yttrande den 12 december 1951 på bedömningen, att det skulle vara till uppenbar nackdel för den kyrkliga

administrationen om en extra ordinarie präst med den beroende ställning han intager till stiftsstyrelsen, skulle bli prästerlig ledamot av domkapitel. Någon anledning att frångå denna bedömning finnes väl i och för sig icke.

Mot den anförda olägenheten av förslaget får emellertid nu ställas de anförda omständigheterna att dels antalet ordinarie prästtjänster minskat genom den år 1962 genomförda pastoratsregleringen, dels i ett särskilt fall en i såväl stifts- som rikskyrkliga sammanhang högt betrodd prästman befunnits obehörig att väljas till ledamot av domkapitel enligt gällande lag. Till detta vill domkapitlet understryka, att det endast torde vara i alldeles speciella fall som det kan bli aktuellt att välja en icke ordinarie präst till ledamot av domkapitlet. Valkorporationens sammansättning synes garantera att så blir fallet endast då vederbörande besitter särskilda kvalifikationer för uppdraget. Den tidigare av domkapitlet påtalade olägenheten för stiftsmyndigheten lär väl därigenom icke behöva bli så stor och får måhända anses väga lätt i jämförelse med det förhållandet att nuvarande begränsning av valbarheten i ett specialfall som det inträffade kan upplevas som omotiverad och stötande både för väljarna och för den vid valet obehörige.

Med beaktande härav anser sig domkapitlet icke böra motsätta sig den nu i riksdagsmotionerna föreslagna ändringen i domkapitelslagen.

Domkapitlet i Göteborg uttalar att gällande bestämmelser i ämnet tillkom i ett skede då legalt samband mellan skola och kyrka skapade behov av rösträtt på prästmöte för prästvigd lärare samt anför vidare:

Sedan detta legala samband upphört på alla områden utom beträffande skolkantorer, synes skäl ej föreligga för nuvarande sammansättning av prästmötet som valkorporation. En modernisering av valkorporationen, så att större samstämmighet mellan valrätt och valbarhet kunde uppnås, är enligt domkapitlets mening önskvärd. Domkapitlet finner för sin del motionärernas ändringsförslag lämpligt, ehuru det hade varit av värde att en översyn över domkapitelslagen samtidigt kommit till stånd, så att ändringen kommit att resultera i en regel att såväl valrätt som valbarhet tillkommit envar innehavare av prästerlig tjänst i stiftet. Då emellertid en partiell reform, som motionärerna föreslagit, kan komma till stånd utan tidsutdräkt, vill domkapitlet tillstyrka genomförande av föreliggande förslag.

Domkapitlet i Karlstad upplyser inledningsvis att domkapitlet i anledning av kyrkomötets skrivelse år 1951 förklarar sig ej vilja motsätta sig förslaget till lagändring samt uttalar vidare följande.

Sedan dess ha ytterligare omständigheter tillkommit, som göra en lagändring sakligt motiverad. Domkapitlet vill särskilt framhålla den förändring av förhållandet mellan antalet ordinarie och icke-ordinarie prästerliga tjänster, som ägt rum i samband med 1961 års beslut om ny indelning av riket i pastorat samt att vissa icke-ordinarie prästtjänster bedömts vara så kvalificerade, att de åsatts högre lönegradsnummer än samtliga ordinarie komministertjänster.

Åtskilliga av innehavarna av icke-ordinarie tjänster torde genom mångårig tjänstgöring i kvalificerade befattningar ha förvärvat den erfarenhet och kringssyn i kyrkofrågor, som givetvis måste anses erforderliga för den prästerlige domkapitelsledamoten.

Beträffande övriga ledamöter av domkapitel finnas icke motsvarande restriktioner som ifråga om prästerskapet. Innehavare av icke-ordinarie prästerliga tjänster äro de enda medborgare, tillhörande Svenska kyrkan, som icke äro valbara till ledamöter av domkapitel.

Under hänvisning till ovanstående vill domkapitlet tillstyrka bifall till det lagförslag, som bilagts ovannämnda motioner till riksdagen.

Domkapitlet i Härnösand instämmer, som nämnts, med motionernas syfte men ifrågasätter om icke den föreslagna lagtexten kan leda till feltolkning. Domkapitlet antar att motionernas syfte är att vidga valbarhetsvillkoren till att i praktiken gälla samtliga i tjänsteförteckning för prästerskapet upptagna präster, däremot icke präster i enskild prästerlig tjänst.

Svenska prästförbundet yttrar följande.

På grund av de förhållanden som åberopats i motionerna framstår de nu gällande bestämmelserna såsom föråldrade och hindrande för önskvärd valfrihet för valkorporationen. Utvecklingen har nämligen medfört att en mycket stor del av prästerskapet numera icke innehar ordinarie tjänst och också bland eo prästerna finns många, som har betydande erfarenhet av kyrkligt arbete och synnerligen goda insikter i den kyrkliga problematiken.

Vid sådant förhållande och med hänsyn till att valkorporationen alltid äger god personkänedom synes tidpunkten nu vara mogen att genomföra den ändring i domkapitelslagen, som föreslås av motionärerna.

Svenska prästförbundet tillstyrker sålunda varmt den i motionerna föreslagna lagändringen.

Utskottet

Enligt 2 § 1 mom. lagen om domkapitel skall en av ledamöterna i domkapitlet vara en av stiftets präster vald präst, som innehar ordinarie prästerlig tjänst i stiftet. I förevarande motioner hemställas att riksdagen för sin del måtte antaga ett förslag till sådan ändring av bestämmelsen att även innehavare av icke ordinarie prästerlig tjänst i stiftet skall kunna väljas till ledamot. Till stöd för förslaget anför motionärerna bl. a. att till följd av pastoratsregleringen år 1962 en väsentligt större del av prästerskapet nu saknar valbarhet än som var fallet vid domkapitellagens tillkomst år 1936.

Av föredragande departementschefens uttalande vid lagens tillkomst framgår att ifrågavarande bestämmelse motiverades av uppfattningen att ordinarie tjänsteställning i allmänhet torde innefatta större garanti för mera omfattande erfarenhet rörande speciellt kyrkliga frågor och att den var ägnad att göra ledamotens ställning i domkapitlet mera fast och självständig.

Självfallet bör reglerna om domkapitels sammansättning vara så utformade att domkapitlet får de med hänsyn till sina uppgifter lämpligaste krafterna. Enligt utskottets mening kan emellertid kravet på ordinarie tjänsteställning vad gäller den av stiftets präster valde ledamoten få en motsatt verkan så till vida att därigenom från ledamotskap utestängs präster med värdefulla kvalifikationer, vilka skulle kunna vara till stort gagn för dom-

kapitlen. Det torde alltså vara till fördel om stiftets prästerskap kan inom sig till ledamot av domkapitlet välja den för uppdraget lämpligaste utan hinder av att han ej innehar ordinarie tjänst.

Oaktat utskottet, som framgår av det anförda, i likhet med det övervägande antalet remissinstanser är positivt till motionernas syfte, anser utskottet likväl icke att frågan är av sådan vikt att den påkallar det av motionärerna begärda initiativet av innevarande riksdag. Det torde emellertid vara önskvärt att Kungl. Maj:t under år 1968, då allmänt kyrkomöte skall sammanträda, framlägger förslag i ämnet.

Vad utskottet anfört torde böra bringas till Kungl. Maj:ts kännedom.
Utskottet hemställer,

att riksdagen i anledning av förevarande motioner, I: 231 och II: 295, i skrivelse till Kungl. Maj:t måtte giva till känna vad utskottet i det föregående anfört.

Stockholm den 18 oktober 1967

På första lagutskottets vägnar:

INGRID GÄRDE WIDEMAR

Vid detta ärendes behandling har närvarit

från första kammaren: herrar Erik Svedberg (s), Hjorth (s), Arvidson (h), Ernulf (fp), Svanström (cp), fru Lilly Ohlsson (s) och herr Lidgard (h);

från andra kammaren: fru Gärde Widemar (fp), fru Johansson (s), herrar Ekström i Björkvik (s), Svensson i Vä (cp), fröken Bergegren (s), herrar Keijer (fp), Jönsson i Malmö (s) och fru Heurlin (h).